

MARTA KAMIŃSKA: "Metodyka badań witraży na przykładzie czternastu kwater witrażowych należących do Kolekcji z Grodźca ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu i Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie"

promotorzy: dr Zofia Kaszowska, dr Małgorzata Walczak

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

Prof. Dr Joost Caen
Uniwersytet w Antwerpii
Wydział Nauk Projektowania
Konserwacja Zabytków
Blindestraat, 9
B-2000 Antwerpia
Belgia

Antwerpia, 6 maj 2016 r.

1. Pytanie badawcze i sformułowanie zagadnienia

Wstęp do pracy zawiera jasno sformułowane pytanie badawcze. Następnie pojawia się zarys zawartości pracy dostarczający informacji na temat etapów pracy badawczej i czynności konserwacyjnych.

Konstrukcja pracy zawiera odniesienia do współczesnego problemu konserwacji witraży z uwagi na trudności wynikające z tradycyjnych metod rzemiosła, będących niekiedy w opozycji do optymalnego sposobu konserwacji podążającego za zasadami współczesnej etyki. Wynika to z faktu, że dziedzina konserwacji witraży, a także powiązana z nią analiza naukowa, cały czas się rozwija.

Działania badawcze nawiązują do znaczących kwestii rozwoju, np. badań prowadzonych na uniwersytetach i działań międzynarodowych organizacji (ICOM, ICOMOS, Corpus Vitrearum). Prace badawcze i konserwacyjne wykonane przez Panią Martę Kamińską wpisują się w nurt obecnych rozważań dotyczących konserwacji witraży zarówno w Polsce, jak i poza jej granicami.

2. Poprawność teoretyczna

Założenia teoretyczne zostały jasno określone przez Panią Martę Kamińską, a praca charakteryzuje się konsekwencją w stosowaniu "konceptów".

Pani Marta posiada dużą wiedzę z zakresu wybranego tematu i niemal wszystkich powiązanych z nim kwestii.

Szczególnie zagadnienia dotyczące zabiegów na przedmiotach badania (witraże z Grodźca) wymagały rozległej wiedzy z zakresu materiałów, technik, analizy i etyki. Wszystkie aspekty teoretyczne i praktyczne, zostały uwzględnione w sposób wyczerpujący i krytyczny, a następnie zamknięte w spełniającej wymogi teoretycznej i praktycznej formie.

Literatura jest aktualna i została trafnie dobrana. W rezultacie hipoteza jest odpowiednio uzasadniona.

3. Poprawność metodologiczna

Dobrano prawidłowe metody badawcze, chociaż niektóre z nich obecnie stosuje się z mniejszą częstotliwością w obszarze konserwacji witraży. Fakt ten został również wspomniany przez autorkę w części pośrednich i końcowych wniosków. Jednakże, pomimo ograniczonego dostępu do badań naukowych dotyczących konserwacji witraży i częściowo nieaktualnych praktyk konserwacyjnych w Polsce, praca jest na poziomie międzynarodowym. Niezaprzeczalnie przyczyniła się do tego otwartość poglądów Pani Marty Kamińskiej i promotorów, którzy umożliwili dostęp do międzynarodowych specjalistów. Zaowocowało to uczestnictwem Pani Marty Kamińskiej w konferencjach i spotkaniach, gdzie miała możliwość zaprezentowania wyników pośrednich.

Pani Marta Kamińska szczególną uwagę zwróciła na problemy związane z przedstawieniem danych i rozwiązała je poprzez dodanie pełnych informacji w poprawnie utworzonych załącznikach.

Naukowiec regularnie odwołuje się do ograniczeń możliwości badawczych komentując charakter eksperymentów i uzyskanych rezultatów.

Działania podejmowane w zakresie studium przypadku paneli z Grodzka charakteryzują się wysoką jakością. Udokumentowane zabiegi konserwacyjne stanowią idealny przykład części teoretycznej pracy i dowodzą dużej wagi badań interdyscyplinarnych podczas przygotowań i konserwacji witraży.

Ponadto część praktyczna została przeprowadzona w sposób systemowy i z dużą dbałością o wartość i znaczenie paneli powstałe wraz z upływem czasu. Wszystkie działania zostały zrealizowane zgodnie z „Wytycznymi Corpus Vitrearum” i innymi międzynarodowymi standardami etycznymi.

Ponadto Pani Marta Kamińska wykazała się spójną argumentacją i poparciem jej odpowiednią literaturą.

4. Osiągnięcia artystyczne

Pani Marta Kamińska posiada duże osiągnięcia w zakresie konserwacji i renowacji zabytków. Pracowała przy wysokiej jakości panelach witrażowych generujących problemy konserwacyjne i renowacyjne w Polsce, a także w Belgii dzięki stypendium programu Erasmus.

Osobiście potwierdzam poprawność przeprowadzonych działań i uzyskanie odpowiednich rezultatów końcowych. Pani Marta Kamińska brała także udział w kilku projektach badawczych finansowanych przez instytucje polskie i europejskie.

Uczestniczyła w wielu konferencjach i spotkaniach na wysokim szczeblu udzielając wykładów w Polsce i za granicą. Należy także zaznaczyć fakt spełnienia wymogu odpowiedniej liczby publikacji.

Przystąpienie do Corpus Vitrearum w 2015 r. przyczynia się do większego uznania osoby Pani Marty Kamińskiej w międzynarodowym środowisku, a także jej kompetencji w obszarze konserwacji witraży.

5. Wnioski i rekomendacje

Praca dostarcza precyzyjnych odpowiedzi na współczesne pytania badawcze. Szczególnie dziedzina konserwacji witraży nadal wymaga szeroko zakrojonych badań naukowych i przemyśleń akademickich. Wkład Pani Marty Kamińskiej w uzupełnienie tej luki niesie ze sobą ogromną wartość.

Opierając się na dogłębnej analizie publikacji naukowych (książek i artykułów), Pani Marta Kamińska posługuje się logicznymi odwołaniami do istniejących analiz oraz doświadczeń.

Rekomendacje mają użyteczny charakter i stanowią znaczący wkład w toczącą się dyskusję w obszarze konserwacji witraży.

Udział w rozwoju aktualnej debaty jest nietypowy z uwagi na połączenie teoretycznych ram dotyczących badań i praktycznych studiów przypadku.

5. Format i układ pracy

Pani Marta Kamińska zdecydowała się napisać pracę w języku angielskim, umożliwiając tym samym szeroką dostępność rezultatów. Pomimo, że język angielski, obok polskiego i francuskiego jest trzecim językiem używanym przez Panią Martę Kamińską, tekst napisany jest płynnie i zawiera odpowiednio dobrane słowa oraz terminologię obszaru.

Praca została napisana językiem akademickim i spełnia podstawowe standardy publikacji naukowej. Jednakże ewentualna przyszła publikacja powinna zostać poprzedzona redakcją tekstu przez osobę angielskojęzyczną.

Umieszczenie w tekście tabeli, liczb i grafik zostało przeprowadzone z zachowaniem równowagi, podnosząc walory pracy. Jakość obrazów jest wysoka i wystarczająca do zrozumienia przekazywanych informacji.

Cytaty zostały prawidłowo umieszczone w tekście. Odnośniki charakteryzują się spójnością i konsekwencją. Bibliografia zawiera pozycje reprezentatywne dla obecnego stanu sztuki.

Jednakże niektóre przypisy zostały pominięty w końcowym zestawieniu bibliograficznym.

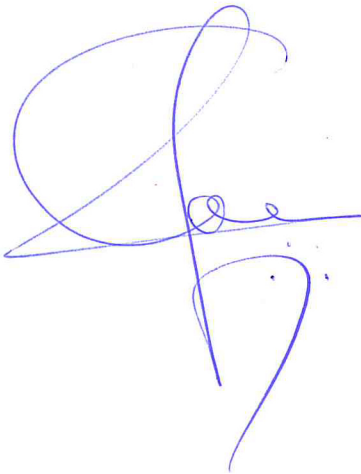
Podsumowanie jest kompletne, zwarte i ukazuje odpowiedni realizm wobec osiągniętych wyników formalnych, a także wobec ewentualnych przyszłych zmian w obszarze.

6. Ogólne wnioski końcowe

Praca doktorska jest wynikiem badań opierających się na dogłębnej refleksji i krytycznym podejściu. Pani Marta Kamińska poszerzyła swoją wiedzę na temat konserwacji witraży zgodnie z międzynarodowymi standardami i wytycznymi. Poprzez działania naukowe i aktywną konserwację dzieł uzyskała także wkład w rozwój praktyk konserwacyjnych witraże w Polsce.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzam, że Pani Marta Kamińska zasługuje na wyróżnienie za badania, prace konserwacyjne, rozprawę doktorską, a także nieustające zaangażowanie w działania na rzecz wspólnego dziedzictwa kulturowego.

Rozprawa doktorska zatytułowana: " Metodyka badań witraży na przykładzie czternastu kwater witrażowych należących do Kolekcji z Grodzca ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu i Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie", złożona przez Panią Martę Kamińską, posiadającą tytuł magistra sztuki, jest zgodna z postanowieniami art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. 2003 nr 65 poz. 595).

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a horizontal line extending to the right.